

Příloha k protokolu o SZZ č.

FF JU v Č. Budějovicích

Vysoká škola:

Ústav estetiky

24. 6. 2010

Datum odevzdání posudku:

Hana Černá

Jméno:

Estetika

Obor:

Recenzent * / Mgr. Peter Chvojka

diplomové práce

Vedoucí */

Mgr. Denis Ciporanov, Ph.D.

.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tělo a tělesnost. Lidské tělo a (estetická) zkušenost.

.....

Hana Černá si pro svou bakalářskou práci zvolila téma těla a tělesnosti. Tělo ji zajímá primárně jako prostor zkušenosti, podle závazku z úvodu práce pak míní tělo prozkoumat nikoli jako objekt (estetického) zakoušení, nýbrž jako jeho základ - tedy jeho roli v poznávání a zjednávání (aktivní spoluporbě) světa. Historii problému tělesnosti jako problému filosofie tvoří množství různorodých reflexí, z nichž lze vyčíst proměnlivost v jeho chápání. Je to však teprve moderní filosofie - především pohusserlovská fenomenologie - která problému těla vtiskuje zvláštní důležitost, hloubku i systematickosti zkoumání, a skrze analýzu lidského pobytu, tělesnosti a zkušenosti přináší mnoho podnětů pro klíčový předmět moderní estetiky - analýzu podstaty zkušenosti estetické.

Vyzdvižení několika témat, jako je orientovanost, pohyb, kladení horizontu jako rámce a specifického problému (estetické) distance proto představuje v práci ono nutné a konkrétní zúžení tohoto širokého pole, kterým Hana Černá vyznačuje tematické hranice své práce.

Samotná její struktura sestává ze tří tematických, nikoli však ostře oddělených bloků, odpovídajících též jejímu explicitnímu členění na kapitoly. V první z nich (*Historické proměny chápání tělesnosti*) autorka věnuje historické sondě do proměn uvažování o těle a dokumentuje významné tendence a koncepce v chápání těla a tělesnosti v antice, středověku i novověku, k čemuž jí slouží v dané oblasti spolehlivé zahraniční i domácí prameny (Grebničková, Bachtin, Le Goff). Druhou kapitolu (*Pohyb, kontakt, vztah, zjednávání*) pak věnuje již vlastním systematickým filosofickým otázkám spojeným se zkušeností (s) tělem, opřeným především o texty fenomenologické tradice (Patočka, Sartre, Lyotard, Merleau-Ponty), tak její aktuální tzv. naturalizované větve (Alva Noë). Komplexnost, aktivnost a procesualnost zkušenosti, kterou mnohokrát potvrzuje moderní filosofie, zde Hana Černá dokládá mimo jiné principem haptického a optického v jejich bytostném propojení v rámci procesu poznávání/zjednávání světa. Zde poznání nevychází z pasivní reflexe, nýbrž aktivní „zapuštěnosti“ do světa zjednávacím pohybem, kde se stejnou měrou podílí senzorická recepce (optické), tak i „fyzické osvojení prostoru“ (pohyb a dotyk). Třetí kapitola (*Orientovanost, horizont a distance, estetický prožitek a umění*) je nakonec věnovaná vybraným aspektům, které rozvíjejí na konkrétních příkladech téma kapitoly předchozí, a pomáhají tak opět předvést, nakolik je svět, který máme tendenci vnímat jako neproblematickou objektivní danost, konstrukcí, jejíž vlastnosti jsou determinovány povahou naší tělesnosti. Představuje zde mimo jiné problém prostorové orientovanosti, pojem

horizontu jako možnosti a příslibu (anticipace celku) v perspektivě vnější i vnitřní (pomyslný prostor našeho myšlení), nebo pojem distance jako prostoru pro kontemplaci světa, umění i sebe sama.

Tyto úvahy již významně promlouvají do problematiky estetické zkušenosti a zkušenosti s uměním zvláště. Tělo, které je skrze smysly otevřené do světa, vytváří bázi zkušenosti, jež je determinována na jedné straně antropologicky a fyziologicky, na straně druhé jemným a měnlivým pletivem kulturního a sociálního vštěpování. Konkrétní zkušenost však může zpětně tvarovat parametry zkušenostní báze samotné, měnit parametry citlivosti a rekonfigurovat jemné uspořádání toho, co je na zkušenosti habituální, osvojené či vštípené. Taková zpětná vazba je mnohdy chápána jako instrumentální náplň zkušenosti především s estetickými kvalitami, zvláště pak s jejich koncentrovanou a specificky organizovanou strukturou v uměleckém díle. Práce tudíž vrcholí kapitolou, která tuto moc umění měnit pohled na svět i sebe sama tematizuje.

Hana Černá předkládá k obhajobě práci, kterou lze nejlépe charakterizovat jako práci velmi poctivou. Autorka volí nosné a komplikované téma, pracuje s kvalitním korpusem základní literatury, kterou tato volba předpokládá. Prameny jsou, jak je z četby patrné, skutečně prostudované, se zdrojovými texty pracuje korektně, s porozuměním a bez interpretačního zkreslení. Bezchybnou se jeví též formální práce s bibliografickými odkazy. Jediná výtká, kterou lze snad po právu vznést, se však týká paradoxně taktéž práce s literaturou, a to v následujícím smyslu: Práci by prospělo především více odvahy odstoupit od zdrojových textů. Schází jejich odvážnější reflexe, aktivnější moderování a snad i ráznější řez širokým polem zdrojových myšlenek a koncepcí, jež Haně Černé nabízí prostudovaný materiál, který by pomohl vést tematickou linii s ostřejšími a čitelnějšími konturami a prohloubit především tu ze sledovaných linií, která se týká vztahu tělesnosti, estetického vnímání/zjednávání a umění.

Jak z předešlého hodnocení vyplývá, studentka prokázala všechny náležité dovednosti, které jsou po bakalářské práci vyžadovány. Její práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jí stupněm

výborně

Návrh na klasifikaci bakalářské práce:

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Čes. Budějovicích

24. 6. 2010

V dne

